

FORRÁSOK

XXIII. évfolyam 1. szám, 2019. Január

A Borszékert Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXIII. évfolyam 1. szám, 2019. Január

„A KULTÚRA NAGY EGÉSZÉBŐL
EGY MORZSÁNYI...”

3.

NAGYSIKERŰ BORSZÉKI EST
BUKARESTBEN

4.

A MAGYAR
KULTÚRA NAPJA

5.

A TERVEZÉS ÉVE VOLT A TAVALYI

fotó: Móra Attila

Legkevesebb 10 millió euróra rúg azon pályázatok összértéke, amelyeket 2018-ban nyújtott be különböző hatóságokhoz a borszéki önkormányzat. Mik József polgármester szerint inkább a tervezés éve volt a tavalyi, ugyanakkor hangsúlyos szerepet kapott a kezelőbázis építésének folytatása. Az előjáró kiemelte, a helyi költségvetés szempontjából idén jobb évre számíthatnak.

„Talán mi voltunk az egyike azon településeknek, akit a legjobban sújtott a tavalyi költségvetés megvonás” – kezdte beszámolóját a városvezető. Hiszen Borszék költségvetésének fontos részét képezi a személyi jövedelemadó, ennek 2018-as csökkenése miatt 1,4 millió lejes forrásmegvonással kellett indítani az évet, ez pedig meg is érződött a tevékenységen. „Nagyobb beruházásokat nem tudtunk végezni, hanem a kezelőközpont építési munkálatait igyekeztünk folytatni. Amit fontos hangsúlyozni, hogy akárcsak más településeken, nálunk is a tervezés éve volt 2018.

500 ezer lej tervek

„Több kivitelezési tervet, megvalósíthatósági tanulmányt készítettünk tavaly, számos pályázatot nyújtottunk be. Csak ilyen célra majdnem 500 ezer lejt költöttünk el” – említette az előjáró. Mint megtudhattuk, elkészült a nyári bobbpályának a kivitelezési terve, amelynek megépítésére, az ígéretek szerint, a turisztikai minisztérium nyújt költségvetési forrást. A polgármester szerint fontos lenne ez a beruházás, hiszen a Gyimesekben található hasonló létesítmény működtetése jól mutatja, milyen vonzerővel bírhat egy település életében.

Nagyobb léptékű az a pályázat, amit a Regionális Operatív Program keretében (POR) nyújtott be az önkormányzat. Ennek részeként felújítanák a helyi iskolát, illetve a fürdőtelepi kultúrházat, lebontanának négy, szociális lakásoknak otthont adó villát, helyükre két új ingatlan épülne, húsz modern lakrészrel. Bővítenék az úthálózatot a település terjeszkedési irányába, emellett több

játszóteret és sportpályát építenének, illetve sétányokat újítanának fel. Az integrált pályázat értéke eléri a 7 millió eurót.

Szintén említésre méltó, hogy elkészült a 49-es villa felújításának a kivitelezési terve. A műemlék épületet már korábban megvásárolta az önkormányzat, uniós pályázatból kerül sor ennek teljes körű rehabilitációjára. Leader pályázat keretében vásárolnának egy nagyobb faórleményes kazánt, ez több épület fűtését fogja ellátni a jövőben: polgármesteri hivatal, óvoda, kultúrház, járóbeteg rendelő, tűzoltó állomás. Illetve ugyancsak pályázat részeként kerülne sor a polgármesteri hivatal épülete energetikai rendszerének a felújítására. Kiderült, az utóbbi három pályázatra már sikerült finanszírozást nyerni, a POR-hoz benyújtott dokumentáció esetében még várnak az eredményhirdetésre. Szintén biztosított a pénzforrás az óvoda felújítására is, ez a munkát a magyar kormány 36 millió forint támogatásából valósul meg.

Szintén kivitelezés előtti szakaszban van a járóbeteg rendelőnek otthont adó épület teljes körű felújítása. Erre a célra 1,78 millió lej van biztosítva az Országos Helyi Fejlesztési Program (PNDL) keretében.

Saját forrásból történik a hőszigetelés azon három tömbház esetében, amelyeknél még nem sikerült elvégezni a hőszigetelési munkákat. A kivitelezésből a lakók 20 százalékos önrészt vállalnak, a többi szükséges pénzalapot az önkormányzat biztosítja. Idén egy, legtöbb két tömbház felújítására kerülhet sor, ám a három épület hőrehabilitációját legtöbb három év alatt szeretnék befejezni.

Kiseb munkákat azért voltak

„Igaz, hogy inkább terveztünk, ám kisebb munkákat azért végeztünk a múlt év folyamán” – jelentette ki Mik József.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

Az előljáró elmondta, játszótereket javítottak, illetve folytatták a patakmeder támfalának az építését.

Telket kaptak a fiatalok

„Amit igazán sikerként tudnék elkönyvelni, hogy sikerült 25 telket kiutalni a fiataloknak házépítés céljából” – jegyezte meg. A 2008-óta zajló, 35 éven aluli fiatalokat támogató program keretében immár 47 borszéki fiatal jutott közművesített területekhez. „Évekkel ezelőtt kezdtük el ezt a programot, a cél, hogy itthon tartsuk a fiatalokat.” A 2003-ban megjelent 15-ös törvény 350 négyzetméteres terület adományozását teszi lehetővé, az önkormányzat viszont 500 négyzetmétert biztosít, a többlétszámú jelképes bér ellenében. Az előljáró kiemelte, ha a mai telekárakat vesszük figyelembe, ez legkevesebb 10 ezer eurós segítséget jelent a fiataloknak.

Fontos a kulturális élet fellendítése

A beszélgetés során kiderült, tavaly tavasszal munkacsoportot hozott létre az önkormányzat, melynek célja a kulturális élet fellendítése. Külön köszönet a Megyei Kulturális Központ nyugalmazott munkatársának, Sárpáti Ágnesnek önzetlen munkájáért. Színházi és bábszínházi előadásokat szerveztek, könyvbemutatókat illetve különböző tárlatok látogatását tették lehetővé. „Úgy érzem sikerült egy kicsi életet lehelni a helyi kulturális életbe, ezt a munkát mindenképpen folytatnánk idén is, hiszen van igény a városban a minőségi rendezvényekre.”

Az önkormányzat vesszőparipája: a kezelőbázis

„Már többször is elmondtam, a borszéki turizmusban a következő mérföldkövet a kezelőbázis fogja jelenteni. Elmondhatjuk, hogy az elmúlt nyári és téli turista idény jónak bizonyult, ám az igazi változást ennek beindítása fogja hozni. A beruházás késlekedése miatt már türelmetlenné vált mindenki” – válaszolta a jelenlegi helyzetet az előljáró. Hozzátette, a beltéri munkálatok előreláthatólag 2-3 hónap alatt befejeződnek, az épület körüli tereprendezést a nyár folyamán be fogják tudni fejezni. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy tavasszal el lehet kezdeni a létesítmény engedélyeztetési folyamatát, illetve a személyzet kiválasztását. A fürdő megnyitásának időpontjának kérdése még nyitott, ám a szándék az, hogy az idei év végén mindenképpen sor kell hogy kerüljön.

Szintén a fürdőhöz kapcsolódó hír, hogy a magyar kormány támogatásával két orvosi lakást épít a városban a marosvásárhelyi Studium Alapítvány. A két háromszobás lakást a kezelőközpontban dolgozó orvosok vehetik majd igénybe.

Jobbnak ígérkezik az idei év

Jelentősen nehezíti a tervezést, hogy még mindig nincs országos költségvetés elfogadva. Ez a helyzet kérdéssé teszi, hogyan tudnak majd működni az önkormányzatok márciusban és áprilisban. Mindezek ellenére az idei év előrejelzései biztatóbbak az eddigiekhez képest. A polgármester elmondta, pozitívumnak számít, hogy a jövedelmi adóból helyben befolyt összegek növekvő tendenciát mutatnak. Ehhez társul az a kormány szinten elhangzott elképzelés, hogy növelik az ebből az adóból származó visszaosztást. Az eddigi adatok értelmében az eddigi 43,25 százalékos helyett idén 60 százalékosat kap vissza a település a befizetett jövedelmi adókból. „Noha pontos számokat még nem tudunk, mindenképpen az idei költségvetésünk nagyobb lesz az elmúlt évhez képest” – nyugtázta a településvezető.

Nehéz hosszú távon tervezni

A polgármester szerint be kell látni, hogy Borszék jövője a turizmusban rejlik, ez a fiatal generáció megélhetésének az egyik záloga. Ennek feltételeit viszont most kell megteremteni, ennek elérése érdekében viszont megoldást kell találni a településen belüli esetleges nézeteltérések rendezésére. Ugyanakkor azt is be kell látni, hogy az országban és kormány szinten uralkodó káosz és zűrzavar miatt nagyon nehéz hosszú távon tervezni, 5-10 éves stratégiákat felállítani. „Mindezek ellenére úgy érzem, még mindig jó úton haladunk, és ha sikerül megvalósítani elképzeléseinket, akkor elérjük célunkat. Ami viszont nagyon bánt még mindig, az a magántulajdonban levő villák sorsa”. Van olyan ingatlan, aminek a helyzete megoldódott, de még mindig nagyon sok a tennivaló ezen a téren. Fontos lenne előrelépni ebben a kérdésben, mert a romos épületek rontják a városképet, keserű szájízt hagynak az ide látogató turistákban. „Ez a probléma már túlnőtte a várost, ezt országos szinten kellene orvosolni, viszont senki nem meri felvállalni” – zárta mondandóját Mik József.

Szerző: Rédei Botond

TÁJÉKOZTATÓ A TANÁCSÜLÉSEKRŐL

A tavaly decemberi Források karácsony előtt jelent meg, de utána még volt önkormányzati ülésünk, ahol a következő határozatok születtek:

A 146-os határozat költségvetés módosítást hagyott jóvá.

A 147-es határozat két személy adócsökkentési kérését fogadta el.

A 148-as határozat a pedagógusok novemberi ingázási költségeit hagyta jóvá.

A 149-es határozat működési és fejlesztési kiadásokra hagyott jóvá pénzüsségeket.

Az új év első határozata:

Az 1-es számú határozat a város költségvetésének deficit kiegyenlítéséről rendelkezett.

A 2-es számú határozat az előző évből megmaradt pénzek destinációját véglegesítette.

A 3-as számú határozat adóhátralékok eltörlését rendezte. Azon adóhátralékokról van szó, amelyek értéke nem haladja meg a 40 lejt.

A 4-es határozat újabb adócsökkentési kéréseket hagyott jóvá.

Az 5-ös határozat közterületek értéknövekedését fogadta el. A

Hévízi úton megépített járda mellvédek bekerültek a város közvagyonába, közel 42 ezer lejes értékkel. A Dózsa György út járdamellvéd értéke közel 57 ezer lej, ami szintén bekerült a város köztulajdonába.

A 6-os számú határozat 3 003 köbméter ipari célokra szánt fa eladását hagyta jóvá. A licitálás kikiáltási ára köbméterenként 180 lej.

A 7-es számú határozat alapján 300 ezer lejjel növekedett a Városfejlesztési cég törzstőkéje.

A 8-as számú határozat elfogadta a 2019. január elsejétől esedékes fizetéseket, mind a tisztségviselőknek, mind az alkalmazottaknak. A bérezésre vonatkozó törvény alkalmazásáról van szó.

A 9-es határozat jóváhagyta a legelők rendezési tervét. A városnak örvendetes módon van több mint kilencszáz ha legelő terület, sajnos állatállománya lényegesen kevesebb. Gyakorlatilag csak 88 ha legelőt használnak.

Farkas Aladár

„A KULTÚRA NAGY EGÉSZÉBŐL EGY MORZSÁNYI...”

Beszélgetés Sárpátki Ágnessel

Kulturális eseményekben gazdag évet zártunk. Borszéki viszonylatban szinte tobzódunk a különböző rendezvényekben, amelyeket a magas színvonal mellett a sokféleség is jellemez. Volt koncert, színdarab, megcsodálhattuk a Hargita Székely Népi Együttes produkcióját, volt könyvbemutató és kiállítás...A sokféle rendezvény közös nevezője Sárpátki Ágnes nyugalmazott kulturális referens kézigye, szervezése volt.

1. K.T.: Hogy is kezdődött? Jól gondolom, hogy az első mozzanat Mik József polgármester meghívása volt egy beszélgetésre, melynek témája a borszéki kulturális élet és közösségfejlesztés volt? Március 15.-i ünnepségről jöttünk, és meghívta a gyér közönséget egy kávéra. Ott hangzott el, hogy gyűljünk össze, és közösen beszéljük át a művelődési életünket.

Sárpátki Ágnes: Engem a polgármester úr telefonon hívott meg erre a megbeszélésre. Én voltam a legjobban meglepve, hiszen akkor már 15 éve éltem Borszéken ... miért éppen most jutottam eszébe bárkinek is? A bőrömnön már tapasztaltam, hogy a nyugdíjasok mellékvágányra tolt „haszontalanságnak” számítanak Borszéken is. Akkor így éreztem. Természetesen elmentem a megbeszélésre, aminek a témája Borszék művelődési élete volt, vagy akart lenni, tele sok üres járáttal, mellébeszéléssel.

2. K.T.: Magam is jelen voltam ezen a beszélgetésen, én úgy emlékszem, hogy szakszerűen kifejtetted, milyen alapvető anyagi és emberi feltételek szükségesek, hogy egyáltalán kulturális életéről beszélhessünk.

Sárpátki Ágnes: Két-három gondolatot én is megosztottam a jelenlévőkkel, ami úgy éreztem, nem mindenkinek a tetszését nyerte el, de lehet, hogy tévedek ... Viszont az is igaz, ha egy település művelődési életéről van szó, azt nem lehet egy mondatba vagy egy délu -

forrás: facebook/Sárpátki Ágnes

táni beszélgetésbe belesűríteni. Ez annál komplexebb, nehezebb és kényesebb téma. Minden olyan tevékenység vagy tevékenységek folyamata, amelyek tudást, ízlést, magatartást, beszédet, jellemet fejlesztenek, formálnak, akár szórakoztatási céllal is, nevezhetünk művelődési életnek. Ez lehet színház, képzőművészet, folklór, irodalom, film, stb. Ha egy településen működik egy kórus vagy tánccsoport, melyek alkalmasszerűen bemutatják tudásukat, ez még nem jelenti azt, hogy teljes a művelődési életünk. Viszont a mindennemű műkedvelő csoportokra nagyon kell vigyázni, lehetőséget, teret adva, feltételeket biztosítva hagyományaink ápolására, életben tartására, továbbadására, sőt szakembereket keresve melléjük, hogy helyes úton járhasanak. Nahát, nahát, hogy elkalandoztam!

3. K.T. Egyáltalán nem, csak választál arra a kérdésre (ez lett volna a következő), mit is jelent a művelődési élet. Örömdetes mindannyiunk számára, hogy nem maradtál az elmélet szintjén...

Sárpátki Ágnes: A megbeszélés végén a polgármester úr arra kért, segítek egy

kicsit Borszéknek. Igent mondtam. Ő nem fogalmazta meg az elvárásait, én meg tudtam, mire van itt szükség!

4. K.T. És akkor megvillantottad kapcsolattökd bőséges tárházát, melyből egész évben mindannyian tölthetünk! Mindig jó volt elmenni a kultúrházba, a könyvtárba azzal a tudattal, hogy valami különlegeset kapunk, mert ugye, „nem csak kenyérrel él az ember” Szeretném, ha az olvasó is tudná, mit jelent egy-egy rendezvény megszervezése, mennyi munkát, időt, elkötelezettséget jelent.

Sárpátki Ágnes: Valóban szükség volt és szükség van a kapcsolatokra, de örömmel mondhatom, hogy a kapcsolataim kapcsolatai is segítségemre voltak, vannak, olyan önzetlenséggel, jóindulattal segítenek a volt kollégák és a művelődési élet különböző területén dolgozó ismerőseim. De azért ez mégsem ennyire egyszerű. Nagyon sok munkával, telefonálások sorával, egyeztetések intézményekkel, művészekkel, még utazással is jár egy-egy rendezvény megszervezése, nem beszélve az idegfejtő izgalomról, ami minden rendezvény szervezésének a velejárója.

Borszéki viszonylatban van egy olyan nehézség is, ami sokszor felborítja szándékaimat. Sok ragyogó előadásról le kellett mondanom, mert a kultúrház, illetve a színpad adta lehetőségek nem megfelelőek. Magyarán: kicsi a színpad. Ennek ellenére igyekeztem élményt nyújtó és változatos rendezvényekkel megörvendeztetni a közönséget. Örülök, hogy úgy látod, hogy különleges, jó dolgok is voltak az év során, mert így van, „nem csak kenyérrel él az ember.” ...Nekem mosolyog a lelkem és örömmel tölt el, mikor látom, hogy ragyogó, kisimult arcú emberek hagyják el a nézőteret, akiknek szellemi táplálékot túl sikerült egy-két órányi örömet, pihenést, kikapcsolódást szerezni.

NAGYSIKERŰ BORSZÉKI EST BUKARESTBEN

fotó: Orbán Anna - Mária

A Balassi Intézet szervezésében került sor erre a rendezvényre. Az időpont apropóját Szathmári Pap Károly születésnapja, - amely egyben a romániai fotográfia napja is - adta. A szakirodalom őt tekinti az ország első fotográfusának. (Szathmáry Borszéken is többször megfordult. Ő készítette az első fotókat településünkről). Ezért a magyar kulturális központ fotókiállítással nyitotta meg az idei rendezvénysorozatát. Igaz, hogy nem Szathmáry fotókkal, hanem régi borszéki fotókkal, képeslapokkal. Az esemény házigazdája Kósa András, az intézmény igazgatója meleg szavakkal köszöntötte a szép számban megjelent közönséget. Legalább 70 ember követte figyelemmel, mind az igazgató úr megnyitó beszédét, mind a Mik József polgármester történeti

összefoglalóját településünkről. Jómagam a tárlatvezetést végeztem, a két kiállítóteremben elhelyezett képek bemutatását. A fotók felnagyítását a kulturális intézet végezte, és egy hónapig láthatja a bukaresti közönség, majd vándorkiállításra indul az ország nagyobb városaiba, öregbitve ezáltal városunk hírnevét.

Az est második felében a borszéki Szereceán testvérek (Osszián dobok, Tihamér basszusgitár, és Regián Réka Katalin ének és fuvola, valamint Lukács Márton- Örs billentyű) Ineffable néven több mint egyórás jazzkoncerttel bűvölték el a hallgatóságot. (Aznap fejezték be Bukarestben a stúdió-felvételt, Bodó István támogatásával). Befejezőként a résztvevők megköstölhették Pădurean Sanyi gulyását, amit elnyomtathattak egy pohár forralt borral. Jó hangulatú est részesei voltunk. Köszönet érte a szervezőknek, a fellépő zenészeknek, meg mindenkinek, aki hozzájárult a rendezvény sikeréhez. Jó reklám volt Borszéknek. A jelenlévő írott és elektronikus sajtónak is köszönet jár a hírverésért.

U. i. Jóleső érzés volt a rendezvényen találkozni a borszéki Orbán Anna-Máriával, aki Bukarestben él és dolgozik: textílművész, egyetemi előadótanár a Bukaresti Művészeti Akadémia textil szakán. Több egyéni és csoportos kiállítása volt, mind az országban, mind külföldön: Görögország, Dél-Korea, Lengyelország, Portugália, Svédország, Szlovákia. A tavaly neki és képzőművész férjének volt itt kiállítása.

Farkas Aladár

(folytatás a 3. oldalról)

5. K.T. És csináltad ezt pusztán úgyszeretből. Mi volt ezért a „fizetség”? Nem első sorban anyagiakra gondolok, bár az sem közömbös, mert -hogyan megfordítsam- kenyérrel is él az ember. Milyen visszajelzéseket kaptál?

Sárpátki Ágnes: Úgyszeret lenne? Elkötelezettség? Talán mindkettő. Anyagiakról egyáltalán nincs szó, bár az is jól jönne a kisnyugdíj mellé. Azért a több száz személyért is vállaltam ezt a könnyűnek nem nevezhető feladatot, akik nem engedhetik meg maguknak, hogy egy koncert vagy előadás kedvéért Kolozsvárra vagy Budapestre utazzanak. A kultúra nagy egészéből egy morzsányit idehoztunk Borszékre. A legkézzelfoghatóbb visszajelzésnek tekintem, hogy rendezvényről rendezvényre gyarapszik a szépre éhes, érdeklődő közönség. Viszont észlelek negatív visszajelzést is, mert a hallgatásba burkolózás, bizonyos rendezvények teljes mellőzése az én olvasatomban annak minősül. Ezt nincs mit boncolgatni, csak sajnálom a célközönséget.

6. K.T. Mit emelnél ki az évi eseménynaptárból?

Nem emelnék ki eseményeket, hanem a polgármester úrnak a rendezvényekhez való egész esztendei pozitív hozzáállását, amely nélkül nem sikerült volna bármit is megvalósítani. Nem volt szükség naponta, de még havonta sem az irodájában kilincselni, (egész évben talán egyszer jártam ott), tökéletes összekötőm Kiss Éva volt, aki fantasztikus munkatárs. Jóindulatú, receptív, gyors és pontos. Az ő munkáját szeretném még kiemelni, és a polgármester úr mellé tenni. Így hárman, úgy gondolom, sikerült 2018-ban Borszék kulturális életét pezsgőbbé tenni.

7. Ha még szeretnél közölni valamit az olvasóval?

Sárpátki Ágnes: Jó egészséget és minden jót kívánok az új esztendőben, kívánom, hogy legyen kedvük megtisztelni rendezvényeinket 2019-ben is minél többen!

K.T. Köszönöm a beszélgetést!

Kérdezt: Kolbert Tünde

KICSI VAGYOK

„Kicsi vagyok, székre állok, onnan egy jó nagyot kiáltok, hogy mindnyájan meghalljátok: Boldog Új Évet Kívánok!”- kiáltották a borszéki Tündérkert óvoda kiscsoportosai. Az ünnepek közeledtével mindenki karácsonyi énekeket dúdol, készülődik, és ráhangolódik a várva várt eseményre, így mi is készülődtünk egy kis ünnepéellyel. 2018. december 19.-én sor került a kicsik első nyilvános „szereplésére”, melyet Mihály Emese kolléganőmmel együtt terveztük meg. A szeretet ünnepét nem egy megszokott keretekben lezajló szereppel vártuk, hanem egy énekléssel ajándékoztuk meg a hozzátartozókat. A családi hangulat megteremtésében az is közrejátszott, hogy anyukák és nagyobb gyerekek is csatlakoztak a körjátékokhoz. Az éneklés végén előbukkantak a fa alól a megérdemelt ajándékok, és a karácsonyi sütemények sem maradtak el.

fotó: Pethő Csongor

Vita Renáta

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA

1989. óta január 22-ét a magyar kultúra napjaként tartjuk számon jeles napjaink között. Mért kell ünnepelnünk ezen a napon, miről kell megemlékeznünk, egyáltalán mért fontos ez számunkra? 1823-ban, Csekén, ezen a napon fejezte be Kölcsey Ferenc nemzeti imánkat, a Hymnust, melynek alcíme: a 'Magyar nép zivataros századaiból. Melyek is voltak ezek? A 13. században tatárok dúlták fel hazánkat, melyet a történelemírás legnagyobb veszteségünként tart számon (egyres történések szerint nemzetünk fele megsemmisült), majd a 16-18. század között a törökök igáztak le bennünket, a 18. századtól az Osztrák-Magyar Monarchia uralkodói, a Habsburgok nehezítették kultúránk ápolását, majd a 20. században két világháború is végigsöpört rajtunk. Csoda, hogy ennyi viszontagság között egyáltalán még lehet magyar kultúráról beszélni. Mert ez a kultúra dacolva minden nehézséggel és viszontagsággal nemcsak megmaradt, hanem gyarapodott, bővült, gazdagodott. Lépést tartott a változó időkkel, így napjainkban is minden magyar életében akarva-akaratlan fontos szerepet játszik. Gondoljunk csak arra, ha picit rosszul érezzük magunk, rögtön bekapunk egy C-vitamint: Szent-Györgyi Albertnek köszönhetően; vagy ha fényt szeretnénk, lámpát kapcsolunk: melynek feltalálásában nagy szerepe volt

Bródy Imrének. Anyanyelvünk is alkalmazkodott a változásokhoz, azonban ha jobban figyelünk, egy-egy szavunk, kifejezésünk kultúránk egy szeletét sűríti magába. Vegyük szemügyre a következő mondatot, mely napjainkban akárhol elhangozhat: A média folyamatosan a folyadékbevitel fontosságát sulykolja. Rögtön egy olyan igével találkozunk (sulykol), mely szépnyáink idejében egészen mást jelentett: a ruhák sulykolását, azaz a ruhák ütögetéssel való tisztítását egy erre alkalmas fatárggyal. Ezt a sulykot később gyönyörű népművészeti motívumokkal díszítették, így a magyar képzőművészet szerves része lett. Tehát a kultúránk annyi megpróbáltatás során sem tűnt el, ellenkezőleg: fennmaradt, átalakult, fejlődött. Őrizzük nemcsak nyelvünkben, hanem fontos része hétköznapijainknak is. Azonban, hogy ez a jövőre nézve is igaz legyen, ápolnunk kell, tudatosan tovább kell adjuk. A Gyergyószárhegyi Kulturális és Művelődési Központnak is ez az egyik célkitűzése. Épp ezért e jeles nap alkalmából Hunyadi Mátyás életterei című kiállítással örvendeztették meg városunkat, mely a Kultúrház fenti, gerendás termében tekinthető meg. Aki teheti, bátran látogassa meg, így (is) ápolva, emlékezve kultúránkra!

Móga Renáta

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA BORSZÉKEN

Január 22-én gyermekhangoktól volt hangos Kultúr-otthonunk. Idén a Magyar Kultúra Napja alkalmából olyan programsorozatot szerveztünk a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központtal közösen, amely a gyermekközönséget célozta meg. Délelőtt 10 órától a gyergyószentmiklósi Halvirág Bábszínház előadásában óvodás és elemi osztályos gyerekek tekinthették meg „A kőleves” című népmesét. Déli 12.00 órától pedig az V-VIII osztályos diákok valamint a felnőtt közönség számára a „Hunyadi Mátyás életterei” című kiállítás megnyitójára került sor, ahol Kolcsár

Béla, a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ igazgatója ismertette a jelelvőkkel a kiállítás tartalmát. A megnyitó végén a Hargita Megyei Művészeti Népiskola diákjai, a helyi Andantini csoport, Klemenzt Gréta tanárnő vezényletével Bartók Béla népdal feldolgozásokkal örvendeztették meg a közönséget. Így lett kerek az ideje megemlékezés.

A kiállítás február 15-ig megtekinthető a Kultúrház emeleti stúdió termében. Sok szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt.

Kiss Éva

TAEKWONDO TÁBOR BORSZÉKEN

A Bajkó Áron vezette Old Boys sportegylet egy újabb taekwondo tábort szervezett a sport szerelmeseinek. Ez alkalommal az apahidai sportolók keresték fel településünket. Élvezték az évszak nyújtotta lehetőségeket. Délelőtt síeltek, délután a város sportcsarnokában edzést tartottak. A 26 apahidai és a 12 borszéki sportoló egy emlékezetes hetet töltött január 6 -12 között Borszéken. A tábor utolsó napján házi versenyt szerveztek, ahol minden sportoló részvételi oklevelet kapott. Jövő hónap 3-tól a botosani taekwondósok egy még népesebb csapattal jönnek edzőtáborba városunkba. A szervezők nagy szeretettel várják. A borszékieket úgyszintén.

Köszönet a szervezőknek, és a borszéki Polgármesteri Hivatalnak, aki a sportcsarnokot rendelkezésükre bocsátotta.

Köszönjük a tájékoztatást Bajkó Áronnak.

Farkas Aladár

fotó: Ovidiu Buiga

A GYERMEKI AGRESSZIÓ

Agresszív az a gyermek, akinek a cselekedetei támadó jellegűek. Ez irányulhat valaki ellen, (beleértve a gyermeket magát is), illetve a külvilág ellen.

A gyermeki agresszió formái

Az agresszió, így a gyermeki agresszió is irányulhat közvetlenül a célszemélyre: a gyermek haragszik a testvére, ezért bántalmazza.

Lehet közvetett: a gyermek a szülei dühös, mert beleszólnak az életébe, ezért a tanárt kikészíti az órán, hogy valahol levezethesse a dühét.

Az agresszió lehet tudatos: a gyermek tisztában van cselekedetével, tudja, mit és miért csinál.

Lehet tudattalan: a keletkezett feszültséget megpróbálja valamilyen formában levezetni például: körmöt rág, dohányzik stb.

Lehet elfojtott agresszió: valakire, vagy valamire dühös, nem talál megoldást, de magába fojtja. Ebből később szorongás fejlődhet ki.

A gyermek agresszív az iskolában

Számos esetben fordul elő agresszív viselkedés az iskolában. Ezek lehetnek bántó megjegyzések, kigúnyolás, megkülönböztetés, kiközösítés, lopás, hazugságok, bántalmazások, csúnya beszéd, stb.

A gyermeki agresszió okai

A gyermek maga is áldozat a családban, az iskolában vagy mindkét helyen.

A gyermek áldozata valamilyen fizikális, vagy szexuális visszaélésnek.

A gyermek elvesztette a biztonságát, nem kap kellő figyelmet, odafigyelést, törődést.

Betegségek, balesetek, amelyekkel szemben a gyermek tehetetlen.

Hogyan kezelje a szülő agresszív gyermekét?

Az agresszió megoldás a gyermek számára, amelynek segítségével belső feszültségén, dühén tud enyhíteni.

Azért csinálja, mert egyszerűen működik, és csökken a feszültsége. Ezért eredménytelen oly gyakran az agresszióval szembeni tiltás, megvonás, esetleg a bántalmazás.

Ez nem azt jelenti, hogy ne szóljon érte a szülő, vagy egyszerűen csak hagyja, hogy levezesse a feszültségét a gyermek! Éppen ellenkezőleg, fontos a visszajelzés. A megoldás azonban akkor válhat valósággá, mikor a szülő és a gyermek közösen megtalálja a probléma alapvető lelki okát és együtt elkezdik feldolgozni azt.

Fontos tehát a bizalom vagy annak a helyreállítása.

Megismerve a gyermek világát, hatékonyabban tudja a szülő a megoldások felé terelni. Olyan nincs, hogy kinövi az agressziót! Inkább elfojtja, vagy más irányba tereli (dohányzás, számítógép függés, túlzott táplálkozás, depresszió, stb.)

Érdemes figyelni a média által favorizált figyelemelterelésre, agresszióra, félelemkeltésre is. Az agresszív cselekedetek mögött nagyon gyakran a félelem a kiváltó ok. Ezért legyünk igényesek, hogy milyen TV és rádióműsorokat, számítógépes játékokat engedünk be az életünkbe.

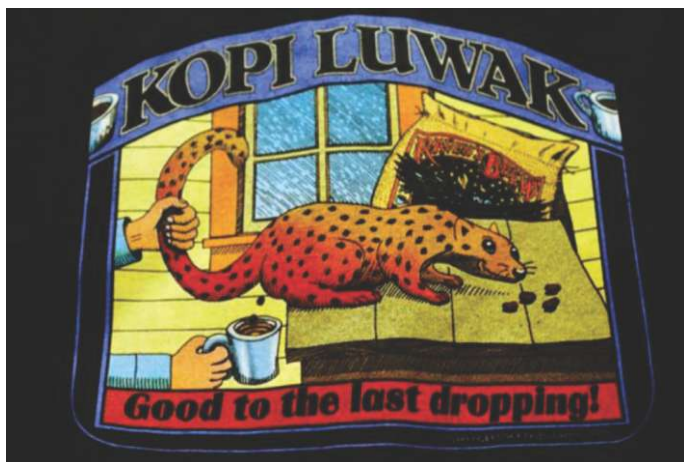
A gyermeki agresszióval törődni kell, mivel azt jelzi, hogy a gyermek szenved valamitől. A félelmei, aggodalmai gyakran fölébe kerekednek, és egyre több, egyedül megoldhatatlan problémát gyűjt magának.

Kovács Júlia

TARKA-BARKA VILÁG

A Kopi Luwak és a Black Ivory – két kávékülönlegesség

fotó: pinterest

A világon több mint 70 országban természetnek kávé, a legdrágább kávék zöme közép- és dél-amerikai kávéültetvényekről származik. A kávé fajtája és a feldolgozási eljárás felelős a minőségért, a minőség és különlegesség (azaz mekkora tételben lehetséges előállítani) határozzák meg az árat. Általában kis, családi kávéültetvényeken termesztik a legaromásabb és egyben legdrágább kávékat, amelyek közül az alábbiakban kettővel ismerkedhet meg a kedves olvasó.

A Kopi Luwak, más nevén cibetkávét igazi kávékülönlegesség, melynek kilogrammja Romániában meghaladhatja az 1200 lejt is, kávéházakban akár 50 dollárt, azaz 200 lejt is fizethet a bátor kóstoló. A Kopi indonéz nyelven kávé jelent, a Luwak pedig a cibetmacska indonéz neve. Borsos árát különleges előállításmódjának köszönheti.

Mindenekelőtt vegyük szemügyre a hagyományos kávé előállításának módját: a kávécsereje piros, cseresznyéhez hasonlitos magokat terem, amelyeket kézzel szüretelnek. Mindegyik kávécsereznye belsejében 2 zöld kávébab található. A cseresznyét osztályozzák, külső húsukat eltávolítják, majd a kávébabokat megmossák és megszárazítják, újra osztályozzák, legvégül pedig pörkölik, ettől kapja barna

színét.

A Kopi Luwak esetében a feldolgozás egy kicsit másképp történik. Egy Indonéziában őshonos cibetmacskafaj, másik nevén a közönséges pálmásodró az, aki kiválasztja és megeszi a legízletesebb, legérettebb robuszta kávécsereznýeket, amelyek az emésztés után ürülékként távoznak a szervezetéből. Ezek után az őshonosok kikapargatják az aranyat érő kávébabokat a dzsungelben itt vagy ott talált állati ürülékből, majd mossák, szárítják, pörkölik őket. A cibetmacskák emésztőrendszerében található savak lemarják a kávécsereznýek héját és húsát (amelyek a macska valódi táplálékát képezik), valamint a szemekben található proteint, így eltűnik a jellegzetes keserű íz, a lefőzött kávé ízvilága sokkal lágyabb, a kávészakértők szerint csokoládés utóízű.

A történetnek folytatása is van, ugyanis néhány éve egy másik kávékülönlegesség is megjelent a kis cibetmacskaféle emésztési szokásainak mintájára: a Black Ivory Coffee, amely árában és ritka mivoltában felül is múlja a Kopi Luwakot. Észak-Thaiföldön található a Golden Elephant Triangle rezervátum, melynek elsődleges célja befogadni és otthont nyújtani a magatehetetlen, sérült vagy durva bánásmódban részesült elefántoknak. Az állatállománnyal a legjobb minőségű, helyi thai arabica kávécsereznýeket etetnek, a babok az emésztési folyamat végén az ürülékkel távoznak, a továbbiakban pedig a hagyományos eljárásban részesítik őket. Csakhogy eme kávébabok akár 30 órát is eltöltenek az emésztőrendszerben, banán, cukornád és egyéb táplálékok társaságában, és ezáltal páratlanul gyümölcsös aromát nyernek. A Black Ivory kávé kizárólag a környékbeli ötcillagos szállodák vásárolják fel, a nyereség 8%-át pedig visszajuttatják a rezervátum működésének fenntartása érdekében.

Fazakas Emese

Fakanál Hagymás-császárszalonnás quiche (ejtsd: kis)

Hozzávalók: 1 csomag réteslap, 1 kg fehér hagyma, 2 dl zsíros tejföl, 2 tojás, só, bors, 75 g füstölt, felkatonázott császárszalonna, vaj.

A hagymákat megpucoljuk, felkarikázzuk és jókora kanálnyi vajban, lassú tűzön megpároljuk, folyamatos kavarással mellett. Hozzáadjuk a császárszalonnát, sózzuk, borsozzuk. A rétestésztát kigöngyöljük, egy megfelelő tepsibe helyezzük, ha

szükséges, sodrófával még nyújtunk rajta, ha pedig kerek formába tesszük, akkor formára vágjuk. A tésztából a tepszi széléire is kell jusson! A tojásokat felferjük, belekavarjuk a tejfölt, sózzuk, borsozzuk, legvégül a hagymát is. A keveréket a rétestésztán egyenletesen szétterítjük és a tepsit a sütőbe toljuk, 200-210 fokon kb. 30 percig sütjük.

Fazakas Emese

BESZÁMOLÓ

a 2018 - as év kulturális eseményeiről

Az elmúlt év során számos rendezvénynek adott otthont a Kultúrház. Színes, változatos, sok műfajt érintő gyerek és felnőtt előadásokat, bemutatókat, kiállításokat szerveztünk. Ahhoz, hogy programjaink, eseményeink megvalósuljanak, elengedhetetlen feltétel az anyagi finanszírozás. Ezért köszönet illeti a Borszéki Polgármesteri Hivatalt, Mik József polgármester urat, aki prioritásként tekintett a város kulturális életére, támogatva rendezvényeinket. Ugyanakkor támogatást kaptunk a Hargita Megyei Kulturális Központ részéről, valamint a Hargita Megyei Tanácstól és a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központtól.

Az elmúlt év eseményei közül kiemelnénk a következőket:

„Nem engedek a 68-ból” című dokumentumfilm bemutatása (Borszéki Polgármesteri Hivatal és a Hargita Megyei Kulturális Központ)

A gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház előadásában „A kiválasztott” (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

„Rekviem egy házért”, a Maros-vásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának előadása (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

„Mátyás király és a kolozsvári bíró” – bábjáték Demeter Ferenc és Vincze László előadásában (Hargita Megyei Tanácsa és a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont)

„Érintések széleken”- Fotókiállítás és filmvetítés

„Romák közössége a vizuális művészeteken keresztül” (Borszéki Polgármesteri Hivatal és Hargita Megyei Kulturális Központ)

Pünkösdi Hangverseny a csíkszeredai Mercurium Vonós Trió előadásában (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

Kiállítás – válogatás a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ válogatott festményeiből (Borszéki Polgármesteri Hivatal

és a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ)

Bühnagy Székely Szótár könyvbemutatója (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

Könyvtáratató Ünnepe (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

Október 6-ai megemlékezés (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

„A magyar génuszok” Pálfi György Tudománytörténeti Vándorkiállítás (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

Mesehetes (rajzfilmezék) koncert gyerekeknek (Borszéki Polgármesteri Hivatal, Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ, Hargita Megyei Tanácsa)

Kézdivásárhelyi Városi Színház előadásában a „Bigámia” című vígjáték (Borszéki Polgármesteri Hivatal, Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ, Hargita Megyei Tanácsa)

„Pöttöm Palkó” mesés táncjáték gyerekeknek a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes előadásában (Borszéki Polgármesteri Hivatal és Hargita Megyei Kulturális Központ)

Mikulásjárás (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

Adventi Hangverseny a csíkszeredai Amabile Trio előadásában (Borszéki Polgármesteri Hivatal, Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ)

Adventi programsorozat (Borszéki Polgármesteri Hivatal)

Eseményeink létrejöttében, szervezésében kulcsszerepet játszott Sárpátki Ágnes, a Hargita Megyei Kulturális Központ nyugalmazott munkatársa, aki egész évben telefonált, szervezett, így szakértelme és kapcsolatai révén színvonalas, változatos rendezvényeket nyújthattunk Önöknek. Köszönjük az egész évi munkáját!

Köszönet illeti Márton József plébános urat, aki mindig segítségünkre sietett a szervezésben, az események lebonyolításában,

népszerűsítésében. Köszönjük Mosneág Ilona munkásságát, aki az előző évekhez hasonlóan az idén is több kulturális eseményt szervezett. Köszönjük Benkes Zsolt alpolgármester úrnak és Simon Lehelnek a hangtechnikai munkájukat.

Utoljára, de nem utolsó sorban köszönjük Önöknek is, kedves közönségünk, hogy megtisztelték jelenlétükkel, és így szinte mindig telt házzal fogadhattuk előadóinkat. Tisztelettel és szeretettel ajánljuk figyelmükbe a 2019-es esztendő rendezvényeit, előadásait is.

Kiss Éva

JÁTÉK

A decemberi számban megjelent feladvány megoldása:

1Bxh6+-Kxh6 (ha 1-gxh6 2Vg8 matt)

2Vg5!!+-fxg5(ha 2-Kh7 3Vh5 matt)

3hxg5+-Kh7

4Bh2 matt

Megoldás: Voda Costel

Újfeladvány

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot majd a megoldást küldjék a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

Lép a fehér és nyer!

Anyakönyvi hírek

Elhalálozás

Aszalós Rodica 1971.02.24. - 2018.12.29.

Zudor-Fazakas Attila 1958.05.17. - 2018.12.30.

Eigel Éva 1928.12.18. - 2019.01.28.

Fokt Ernő 1937.06.18. - 2019.01.30.

Nyugodjanak békében! Öszinte részvétünk!

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Kolbert Tünde

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Mihály Emese, Pethő Csongor, Kovács Júlia, Ferency József, Fazakas Emese, Mőga Renáta

Számítógépes szerkesztés: Mőga Attila, ARTMOBIL Group - Borszék

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós